

NAŠA DEMOKRACIJA

Učili so nas, da je država neka skrivnostna sila nad narodom, ki najbolj modro ureja razmere med ljudmi. Tako so nas učili, praksa pa je bila drugačna. Med državo in narodom je zljal prepad. Ljudstvo je zato gledalo na državo, kot na nekaj tujega, sovražnega in zato ni čudno, da je ljudstvo v tej dobi iskalo svobodo pred državo. Če je to veljalo za staro Jugoslavijo, je to tembolj veljalo za fašistično Italijo, ki nam Slovonom sploh ni dala živeti. Zato tudi ni čudno, da se je naše ljudstvo enotno uprlo takratni državi in se ostotilo, da si bo samo vladalo. Cut odgovornosti do svoje zemlje in naroda je pritegnil vse množice v Osvobodilno fronto, ta cut odgovornosti pa daje našim množicam tudi legitimacijo za vladanje osvobodjeni deželi. V spoznanju, da je ljudstvo, ki je svojo deželo osvobodilo samo tudi sposobno samo vladati, leži temelj naše nove demokracije. Mi ne iščemo svobode pred državo, mi hočemo imeti državo trdna v rokah kot orožje naše svobode.

Pri nas se je država približala ljudstvu. Ljudstvo je same država oblast. Izvoljeni krajevni in okrajni ljudski odbori imajo v svojem območju prav tako zadrženo zakonodajno in izvršno oblast, kakor najvišji organi. V njih ljudstvo upravlja svojo samoupravno enoto tako, kakor najbolje odgovarja posebnim krajevnim razmeram po zastopnikih, ki jih vse osebo pozna. V tem se najbolj jasno kaže pristanijski ljudski značaj naše demokracije.

Cepnav se je ob vsaki priliki izražala ta demokracija, vendar je bila naša zakonodaja pomanjkljiva. Izkušnje so pokazale, da je te težnje našim množicam, ki se sicer v praksi izražajo, treba določene zavarovati. Zato so na tretjem zasedanju Istrskega okrajnega ljudskega odbora, ki je bil 14. 4. t. m., sprejeli vrsto novih odlokov, ki bodo obenem tudi pospešili nadaljnji razvoj naše demokracije in gradnjo socializma pri nas.

Ena najstarejših oblik ljudske demokracije iz časov, ko so se pričeli porajati prvi narodno-osvobodilni odbori, so zbori volivcev. Novi odlok o zborih volivcev je to najstarejšo obliko ljudske demokracije uradno in v prvih delih ljudskih odborov, oziroma delo zborov volivcev, ki so bili zelo različni, tako po kakovosti, kakor po načinu. Razumljivo je, da bodo zbori volivcev po tem odloku o zborih volivcev osnovana in najstarejša oblika sodelovanja ljudstva pri izvrševanju oblasti krajevnih in mestnih odborov. Osnovne določbe odloka v ničemer ne spreminjajo značaja zborov volivcev, pač pa na osnovi splošnih predpisov in prakse ta določila razčlenjajo in jih izpopolnjujejo, zato, da bo mogel vsak zbor volivcev uspešno uveljaviti svoje pravice in v večji meri ter bolj organizirano izpolnjevati svoje dolžnosti.

Odlok o delu ljudskih odborov, krajev in mest ureja vprašanje poslovanja predstavniških organov v krajih in mestih. Po svoji vsebini njih v ožjem smislu neposredne zveze s prejšnjimi odloki. Potrebno pa je dati našim ljudskim odborom pri izvrševanju oblastnih funkcij večji poudarek in jim s konkretnimi predpisi omogočiti oziroma zagotoviti tak način poslovanja, ki odgovarja pomembnosti nalog in odgovornosti, ki jo imajo. Naši predstavniški organi morajo imeti avtoriteto, da lahko vsrlo svoje naloge v svoji upravno teritorialni enoti. Najvažnejša je v novem odloku odločba o stalnem predsedstvu odbora, ki je po svoji vsebini nova.

V demokraciji ljudske oblasti in uprave je v zadnjem letu krenil razvoj hitreje naprej. Praksa je pokazala potrebo podrobnejših navodil za čim širšo udeležbo volivcev pri poslihi lokalne uprave. Novi odlok o svetih in komisijah volivcev daje svetom volivcev poleg posvetovalne funkcije tudi pod določenimi pogoji pravico sodelovanja v zadevah uprave. Sveta volivcev ne vodi poverljiv, temveč eden od članov sveta, katerega imenuje ljudski odbor na predlog množičnih organizacij ali na lastno pobudo.

Na III. zasedanju istrskega okrajnega ljudskega odbora so sprejeli še več drugih odlokov kot odlok o zadržanju, o obrnitivstvu itd. Vsi sprejeti odloki so izraz našega smrelnenja, da si čimprej uresničimo cilje, ki smo si jih jasno začrtali že za časa borbe.

Smarska občinska zadruga bo zgradila letos 11 novih hiš

SMARJE. — Obnovljena zadruga nadaljuje z zidavo hiš. Te dni so zidavci Glavna Franc. Slov. Hrvatin, Srčan, Franc in Karel Hovana pokrivali novo hišo, ki je bila popolnoma zgrajena letos. To hišo so zgradili v dvajsetih dneh, ali 10 dni pred rokom. Kamna bodo kovali še drugo novo hišo, medtem ko so tretjo že začeli zidati. Najstarejši zidar obnovitvene zadruge Ivan Čergol pa si je sam prevzel, da bo s pomoščnikom v dveh mesecih sam sezidal hišo. Ljudje pričakujejo, da bo izpopolnjenih obnovitvenih združenj v Smarjah, ki bodo letos zgradili novih hiš, s tako vzdržljivim delom zidarjev in s pomoščnikovalnih vstavnost, ki so zadnje čase nekako popušili zaradi del na polju. Poleg tega čaka zadruge še ena naloga, namreč ureditvi polja skozi vas, kar danajša pot ima precej ovinkov in je tudi zelo strma ter zaradi tega precej nevarna za hitrejši promet. Toda načrta za to pot še ni, čeprav ga že več kot leto dni čakajo. Gradnja hiš v vasi bi lahko hitreje napredovala, toda obnovitvena zadruga je opravila še precej dela pri konkretnih delih v nekaterih hišah, ki jih je lani zgradila.

Z RIBIČI NA MORJU ZA KULTURNI DOM V TRSTU

Vsa naša obalna mesta imajo tudi ribiške pristanišča. Podnevi je tu skoraj brez življenja, le od časa do časa prihajajo in odhajajo manjše ribiške jadrnice s pisanimi ladji. Pravo življenje pa se v ribiških pristaniščih začne šele proti večeru. Tedaj splojeva na morje ribiške ladje, ki imajo za sabo privržena dva čolna, tako, da izgledajo kot mala družinca. Ladje in čolni, vse je opremljeno z nezgodnimi ribiški svetilkami.



Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Pred dnevi se je na večer ukrcal na eno izmed ribiških ladij tudi reporter, ki je napisal tole:

Morje je bilo precej razgubano in izolski ribiči so okievali, če bi sploh bi lovili. To muhasto vreme, ki nagaja že skoraj vso sezono, dela ribičem precej preglativo. Vendar ribiči podjetja Altra Ribak so kljub temu še izkoristili zadnje svetle nočice, predno je mescic tako svetel, da njihove svetilke ne privabijo dovolj rib. Ribiči namreč lovijo samo 30 dni na mesec, to je kakrat, ko ni meseca, ali pa je njegova svetloba slaba.

Sonce je bilo še precej visoko nad tropskimi gorami, ko smo odpluli. Vodja skupine in komar Uličigraj, star in izkušen ribič, je odločil, da bodo pokusili srečo daleč na morju. Med vožnjo smo sedeli na krovu in se mešali. Zanimal sem se za tisoč stvari iz ribiškega življenja. Največ sta znala povedati vodja Uličigraj in strojniki Parma, oba že stara pomorska, ki poznata skoraj vsako ped morskega dna, saj menata ni prostora na našem morju, kjer v dolgih letih ribiškega življenja še nista vrgla sidra. Vendar zdaj se je morsko dno deloma spremenilo in ribiči morajo paziti, da ne ujamajo namesto rib kajščen kos razbitega letala, ladje ali pa celo mino. Lani so, kakor mi je pravil Parma, ribiči iz Gradisce vlekli mrežo in so opazili, da so ušli magnetna mina. Pusili so mrežo in mino ter zbežali, kajli nevarnost je bila velika.

Toda tudi narava, ne samo vojna, je poskrbela, da je lov včasih v nevarnosti. Na morskem dnu rastejo rastline — ribiči jim pravijo vstrčca — ki včasih dosežejo nad osem metrov — morje je pri nas plitvo — in pristanišča. Rešili so svoja življenja, ladjo in bogat tovor.

Na oltju smo Ribiči so odvezali prvi čoln, ki se je zasidral, drugi čoln pa je ladjo odveleka, par sto metrov od prvega in se je tam zasidral. Ladja se je nato obrnila in se vsidrala nekaj sto metrov od obeh čolnov, tako da so ladja in čolna tvorili nekak enotni karavanski vrh. Potem so prikazali svetilke, to se pravi zagnali agregate, ki jim dovajajo električno energijo. S tem je bil opravljen prvi del lova. Zdal bogdaj svetilke privabljajo ribe, ki jih svetloba omami in bodo zato plavale omamljene okrog svetilk, dokler jih ribiči ne bodo polovili.

V pomenkli je čas bežal in kamalu je bila ura 11. Skoraj vsi ribiči so si šli spat pod krov. Le dežurni je ostal pri agregatu, kajli, če ta preneha delati električni tok in svetilke ugasnejo, tedaj ribe zbežijo, in ves trud je zastonj.

Ostrog ene ure je prišel na krov vodja ladje. Zopet je gledal v morje in zamajeval z glavjo. Pol ure pozneje pa sta čolna dvignila sidra. Počasi sta se približevala ladji in svetloba svetilk je vabila ribe, ki so šle za svetilko v past. Čas dobre pol ure.

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Prejeli so ribištvo, ki je bilo razdeljeno na štiri skupine. Prva skupina je bila namenjena za lov v bližini mesta, druga za lov v bližini otoka, tretja za lov v bližini otoka, četrta za lov v bližini otoka.

Čerog druge ure, so se združile svetilke vseh svetilk na čolnih in na ladi. Potem so ribiči glasili svetilke, tako da je svetlo samo 300 čolna. Drugi čoln pa se je počasi umaknil. Strojniki na ladiji imajo motor, ribiči pa so pripravili mrežo. Vljak je začel delovati in ladja je začela okroževati čoln s svetilko, ribiči pa so mirno spuščali mrežo. Par minut in ribe so bile polovljene. Ribiči so začeli vleči mrežo na krov. Hiteli so, da jim je kljub hladni noči tekel znoj z obraza. Vendar mreže zopet ni bilo mirno, v njem je bil vodni tok, ki ni dovolil mreži, kljub svetilki obležbi, da bi se potopila čoln na dno. Ribiči so se bav, da jim bodo ribe zaradi tega ušle, še hitreje so vlekli. Pomagala sta tudi strojniki in vodja ladje. Čoln s svetilko je hitro prešel čez mrežo. Ostrež je bil stisnjen in ribe, ki so jih zajeli, so se gnetle v majhnem prostoru, ki jim je še preostalo. Potem so jih s kosarimi metali na krov v pripravljene zabojčke. Mreža je bila kmalu prazna, a napolnil jo šele 12 zabojčkov. Lev je bil zelo slab.

Prejeli so ribištvo, ki je bilo razdeljeno na štiri skupine. Prva skupina je bila namenjena za lov v bližini mesta, druga za lov v bližini otoka, tretja za lov v bližini otoka, četrta za lov v bližini otoka.

Prejeli so ribištvo, ki je bilo razdeljeno na štiri skupine. Prva skupina je bila namenjena za lov v bližini mesta, druga za lov v bližini otoka, tretja za lov v bližini otoka, četrta za lov v bližini otoka.

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

Po lovu razkldajajo ribiči svoj plen

NAŠIM KMETOVALCEM

Takoj po žetvi moramo strnišče plitvo preorati

Takoj po žetvi, najbolje se tedaj, ko stojijo na njivi kopicke, je treba zemljo preorati. Globina naj znaša 4 do 6 cm. Kopicke postavimo v eno vrsto in na vsaki strani ostanemo 3 tem bono v zemlji očuvati mnogo dragocene vlage. V zemlji poleg tega žive drobnozivci, ki odmrjejo, če so dolgo izpostavljeni delovni sušnji sončnih žarkov. Zlasti pa je to oranje važno za težke kmetje, kakor jih po večini ima koprski kraj.

Nova vrsta žvepla proti oidiju

Kmetijski servis v Kopru je nabavil v tujni posebno vrsto žvepla, ki ga uporabljamo tako, da ga dajemo v vodo, ali pa v bordsko brozgo. S tem, da to žveplo dodajamo bordski brozi, postane ta učinkovita ne samo proti peronospori ampak tudi proti oidiju. Ta posebna vrsta žvepla ima naziv »Kumulusa«. Žveplo »Kumulusa« ima 100-krat večjo učinkovitost od žvepla, ki ga prašamo, zato, ker se silno dobro razprši. Kot vemo, v hladnem vremenu prašino žveplo slabo deluje, v hladnem vremenu. Tudi v vročem vremenu se je izkazalo zelo dobro, ker ne povzroča opeklin.

Kaj mora vedeti vsak kmetovalec o vzreji mlade živine

Brez dvoma je prvi pogoj vzreje prijemskih živine, da redimo teleta in ostale živali, ki so zlasti dobre mlekarice in odporne proti boleznim, kakor tudi ostale, ki so brez napak in ki so bile pripuščene k biku, potomcu priznane krave molznice. Poleg tega je važno, da so bile te živali leto za letom plodne. Seže, če smo to upoštevali lahko nikoli ne bomo dobili dobre mlečne in proti boleznim odporne živine. Na jasnem si moramo biti, da to, kar zagradimo v prvih letih, se ne da nikdar več kasneje dobro popraviti. Kakor pa ravnamo z mlado govejo živino?

Kmalu po porodu malo teletu materino mleko, ki je prve dni drugače sestavljeno, kot kasneje. Pravimo mu mlezivo. Je izvirno zdravilo in čisti teletu ter mu odstrani s prebaviteljno, ki jo je prišlo s seboj na svet. Brez tega lahko teletu nevarno zbolijo. Popolnoma napacno delajo nisti živinorejci, ki prvo mleko pomagajo in pokrmijo praščem. Ti plivajo v lastno škodo.

Kaj je boljše: pustiti teleta da sesa, ali pa, da ga napajamo z mlekom? Vsek omenjeni način pač ima svoje slabe in dobre lastnosti. Če teleta napajamo s tem, da dodajamo dober količnik mleka, zagotovo imajo enakomerno rast, če pa telesa, ne vemo nikoli, ali je lačno ali preveč sito. Prvi način zahteva sicer nekoliko več dela, ali je po mnenju mnogih priznanih živinorejcev boljše. Teleta prve dni pripuščamo, ali pa napajamo 4 do 5 krat, čez nekoliko dni pa 3 krat dnevno. Prvi dan naj bi teleta dobila le 1, do 1,5 l. mleka, drugi 2 do 3 litre, tretji 4 l., od 4. do 7. dneva pa 4 do 6 l. Drugi teden naj dobiva do 8 l., tretji 8 do 18 l. od četrtega do šestega 10 l. Do tega časa naj dobiva teleta še popolno mleko. Po tem času naj v vsakem tednu daje količina mleka za 2 l. ostalo do 10 l., pa nadomestimo s posebnim mlekom ali juho, ki smo jo skuhalih iz koruzne ali ovseno moke. S trinaajstim tednom naj dobiva teleta še juho in posneto mleko. Seveda je potrebno teleta po 5 do 10 m. odvajati, ne pa na pr., da bi mu naenkrat odvzeli 2 l. dnevno, pač pa mu odvajamo dnevno le 1-4 l.

Ce bi dobivalo teleta premajhno količino mleka, zaostane v rasti in se v tem primeru največkrat zgodi, da se dobra svojstva, ki jih je teleta posedovala po starših, zlasti mlečnost, ne razvijejo v celoti. Prav tako kakor vpliva neugodno na razvoj živali slabo, vpliva tudi premočno termičenje. Živina posebno mlade živali

JURIJ KOZJAK

SLOVENSKI JANIČAR

Na severni strani lik obzidja je stala lipa. Na debelu je visela že od nekdanj podoba Matere božje; zadaj za podobo v vollem debelu pa so se bili zaredili sršeni. Predreznemu janičarju je padlo v glavo, da bi se dalo z drevesa sloniti veliko škodo skisnikom kristijanom. Spleza tedaj med vejic in res je njegova sirača, zadela nekaterega borivca za zidom. Janičarju je plezalo na pomoč še veliko drugih pajdašev. Kmetije se jamejo razmikati, če so Turki viseli na zidu, je samo še Janez Macerol, z mojnimi krdelom, neustrahljivih mož težko, težko branil to stran, ko pošlje Bog za zdaj drugega, sicer mahnega, vendar hudega pomočnika. Turek je bil brenil podoba Matere božje z drevesa in tako razdražil žival v drevesu. Naglo so pribirneli sršeni iz dupla, vse rumeno jih je bilo okrog, in jeli so pikati Turke pod drevesom. Ko so kmetje to videli, jim zraste srce in Turki, ki so se imeli branili zoper kmetičko orožje in razdražene sršene, so se morali umakniti in opepali zbuhihne obraze pred silno, jezo živajilo.

Sonce se zaklanje. Mrak nastopi. Turki se utaborje na griču pred cerkvijo, videlo se je, da ne mislijo pustiti ubogih ljudi. Ti pa so bili za zdaj otihi, ali imeli so živeča komaj za lo noč. Vode celo nič, kajli največ jih je bil pripodil Turek s travmika, da niso mogli ničesar vzeti s seboj. Kaj bo jutri? Kaj to noč, ako Turki napadajo obzidje?

gospodinja ne uporablja njenega cvetja? Kateri čebelar ne hvali lipovega medu? Res, to je rastlina, ki je priljubljena povsod. Zelo čislana je tudi med mladino, ki se tako rada zavrti v plesu pod njo.

Mi poznamo več vrst lip. Razširjeni sta zlasti velkokolna in malokolna lipa ali ipovec. Kakor že ime pove, ima velkokolna lipa večje liste. Pa tudi zraste višja od zadnje in to do 30 metrov. Malokolna ima nekoliko manjše liste. Nabiramo pa od obeh enak cvetove.

Lipovo cvetje nabiramo s perotko vred, ko se začnejo cvetovi odpirati. Popolnoma napacno je, če nabiramo cvetove, ko so v polnem cvetenju ali pa da že odcvetijo. Cvetovi se namreč med sušenjem sami odpirajo.

Lipovo cvetje smemo sušiti le na zrženem prostoru v senci in to v čim tanjši plasti, da je čimprej suho ter da obdrži svojo naravno svetlozeleno barvo in prijeten vonj. Pri sušenju ga moramo večkrat premešati in paziti, da se ne sušijo, sicer postanejo. Ko je cvetje suho, ga damo v vreče, ki jih obesimo na kakem suhem odnesno zrženem prostoru. Iz 4 do 5 kg zelenega cvetja dobimo en kilogram suhega.

Cveti vsebujejo hitro olje, ki pospešuje zlasti potenje, pa tudi pospešuje prebavo in delovanje ledvic. V domačem zdravilstvu ga uporabljamo tako, da damo cvetje v vodo, skuhamo čaj ter ga pijemo pri vseh prehladih, ki so združeni z vročino in pri katerih je potrebno potenje. Jemljemo ga na primer pri prehladu dihal, pri kašlju, hripavosti itd. Pri poročljivu pa je dodatni lipovemu cvetju še nekaj bezgovega cvetja in kamilic ali pa česnjehovega pecljev.

Zaradi mnogostranske uporabe naj si ga vsaka gospodinja ali gospodar čimveč nabere.

FIZKULTURA IN SPORT

NOVA ZMAGA KOPRSKEGA PROLETERJA BRAJNIK PRVI V TRSTU

Nova, prepričljiva zmaga naših kolesev izkazuje tudi drugi, da so nepremagljivi vsaj v tem začetku sezone, saj so na vseh dirkah, na katerih so doslej sodelovali, izšli slavni zmagovalci.

To so pokazali tudi v nedeljo na dirki, ki jo je organizirala kolesarska sekcija ZDTV v Trstu. Znana trojica Brajnik, Apollonio in Tamaro je vseskozi dominirala. Ko so ti trije stopili v akcijo 30 km pred ciljem, so vsi, razen odličnega Kosube, kapitulirali. Na samem cilju je tokrat zmagal Brajnik, ki je v po-



Poleg te, že znane trojice so se dobrje izkazali tudi drugi in predvsem Perone, Paulucci, Derin in Miklavčič, tako da se plaširali takoj za prvimi, tako da si je Proleter osvojil nič manj kot sedem od prvih desetih mest.

Nedeljska dirka je bila zadnja pred državnim prvenstvom FLRJ. Naši koleseji so večraj popoldne že odpoštovali v Beograd, kjer bodo jutri in v nedeljo branili že doseženi predstvi pred najboljšimi jugoslovanskimi koleseji in moštvu. Oni imajo velike možnosti tudi za največje uspehe. Istrski športniki od njih imajo pričakujejo in si želijo, da bi vsaj en naslov državnega prvaka FLRJ prišel to leto v Koper.

Naši dve moštvi sta takole sestavljene: mladinci: Brajnik Oreste, Apollonio Bruno, Tamaro Lorenzo, Hrvatini Bert, Miklavčič Mirko in Paulucci Romano; člani: Sellier Pio, Rinaldi Walter, Grijo Alvino, Gardos Attilio, Lonzaric Peter, Kurec Karel in Luglio Giacomo.

VELSLACI NAUTICNEGA DRUSTVA »DELISE« IZ ISOLE NA MEDNARODNIH REGATAH NA BLEDU

Svetovno znani in po tradiciji odlični vslaci nautičnega društva »G. Delise« iz Isole bodo v nedeljo nastopili na mednarodnih regatah na Bleskem jezeru proti najboljšim vslacem Avstrije, Jugoslavije in drugih evropskih držav.

Ta več bi prav gotovo razveselila številne ljubitelje tega športa, ki želijo, da bi vslaci iz Isole zavzeljo zopet isto mesto v mednarodnem vslaciškem sportu, ki jim po sposobnosti in po velikih tradicijskih pripada.

Veslaci, ki bodo tokrat nastopili v osmerci, se kar prido pripravljajo

ŠAH

VELIKI USPEHI JUGOSLOVANSKIH ŠAHISTOV NA SVETOVNI PRVAK

Na Stauntonovem turnirju v Londonu sodelujejo štirje jugoslovanski šahisti: Gligorič, Trifunović, Pirc in Matanović.

Po XII. kolu so vsi jugoslovanski moštri na prvih mestih in imajo velike izgide za končno zmago, za katero sta najprej kandidata Gligorič in Trifunović, ki vodita z 8 točkami, s pol točke manj sledijo Alexander, Pirc in Unzicker, ki si delijo tretje, četrto in peto mesto. Možnosti za končno zmago imata tudi Stahlberg in mladi jugoslovanski mošter Matanović, saj imata samo eno točko manj od prvih.

Istočasno s Stauntonovim turnirjem je v Londonu tudi svetovno mladinsko prvenstvo, na katerem ima mladi jugoslovanski Ivkov Borja največje izgide za osvojitve naslova svetovnega prvaka. Po šestih odigranih partijah je Ivkov zmagal v petih, eno pa remiziral, tako da se nahaja na vodstvu s 5 in pol točke pred Barkerjem, ki ima točko manj.

NAGRADNA KRIZANKA

Besede pomenijo vodoravno: 1. drevo, 2. pokrajina v Jugoslaviji, 3. visoko gorovje v Jugoslaviji, 4. dve črtki iz besede »svitla«, 5. soglasnostnega lesa, 6. samoglas, samoglas, nč, osebni zaimek, 5. Večji kos ob 7. žensko ime, 8. pristav, soglasnik.

Rešitev krizanke iz 23. številke Istrskega tednika

Vodoravno: 1. klančič, 6. VP, 7. Mekska, 8. op, 9. kralj, 10. ata, 12. boe, 13. kolibe, 16. svetek, 18. podatki, 20. oje, 22. ena, 23. Cox, 26. Tamar, 29. otok, 30. alko, 31. Rau, 33. roj, 35. ko, 36. se.

Tokrat je bil ponovno izzreban Róce Mitja iz Semečelje.

Mali oglasi in objave

KDAJ IZDAJAJO ŽIVILSKE NAKAZNICE

Zivilske nakaznice za mesec julij 1951, izdajamo pri Istrski banki d. d. Koper od 21. do 29. VI. po naslednjem vrstnem redu:

- 1. dne 21. in 22. za predlagatelje, ki so vložili zahtevnice pri mestnem ljudskem odboru Koper.
- 2. dne 23. za predlagatelje, ki so vložili zahtevnice pri mestnem ljudskem odboru Izola.
- 3. dne 25. za predlagatelje, ki so vložili zahtevnice pri mestnih ljudskih odborih Piran in Portorč.
- 4. dne 26., 27. in 28. za predlagatelje, ki so vložili zahtevnice pri Okrajnem ljudskem odboru Koper.
- 5. dne 29. za zamudnike.

Roki in vrstni red so brezpogojno obvezni.

Opozarjamo, da ob dvigu potrebnih nakaznic, predložitve vse nedostavljene sezname nam v potrditev, sicer ne bomo izdali nakaznic.

Istrska banka d. d. Koper.

Obveščamo vse družbe, tovarne in obrtnike, da bomo z 1. avgustom t. l. izvršili definitivno spremembo frekvence od 42 na 50 Hz. V zvezi z omenjenim, so vsi prizadeti dolžniki pripravili se za prvi položek spremembe, ki bo 23. junija t. l.

Elektronometriji bodo imeli 20% več

Uredništvo in uprava Istrskega tednika v Kopru. — Odgovorni urednik Srečko Vilhar. — Tiskalna tiskarna »Jadrana« v Kopru

LJUJSKO GLEDALIŠČE V KOPRU

GOSTOVANJE METALURŠKE INDUSTRIJSKE ŠOLE Z JESENIC

V SOBOTO 23. JUNIJA V DEKANJAH
V NEDELJO 24. JUNIJA V SMARJAH
V PONEDELJEK 25. JUNIJA V KOPRU

MATIČEK SE ŽENI

komedija v petih dejanjih

Po Beaumarchaisjevi komediji »Le mariage de Figaro«
Spisal: A. Linhart Režija: Srečko Tih

Sodeluje: orkester, pevski zbor in folklorna skupina metal. ind. šole

ZAČETEK VSEH PREDSTAV OB 20. URI

DVANAJSTO POGAVJE

Tepejo ga nadože: gled, na lotjli je vse! Narodna pesem

Peter Kozjak je bil, kakor smo že omenili, pobegnil v hoso. Kmalu je bil čisto sam. Najrajši bi bil prišel domov, na svoj hudi grad, kjer je imel visoko ozide iz rezanega kamna zidano, in stolpe, katerih še nikoli ni bil sovražnik v pesti dobil, kar je pomnil človeški rod v gradu in okrog gradu. Ali slabo je poznal svojo deželo; pravega pola do svojega gradu ni vedel po gozdu, po planem pa zavoljo Turkov ni bilo mogoče. Mogoče je tudi, da od golega strahu ni vedel, kod hodi in kam gre; jo je golovo, da je bil Peter, ko se je zmrščil, spehan in shojen ne daleč od lam, kjer je zavil proti svojemu domu.

V sredi hosc, kake pol ure od pobje imenovanega kraja, kjer so se bojevali kmetje, je stalo staro selišče pri majhnem potoku. Bila je to lesena hiša in mlina.

Mlinarja so imenovali, kakor ga še dandanašnji imenujejo, Breznika, ker je njegov dom stal sredi brezja. Hiša je bila zaprla, koleša pri mlinu zavrla, vse je bilo zapuščeno, vse fiho, samo voda je vrela čez jez in šumela po ozki strugi naprej. Pod podstreškom je bil kup listja zraven neokrožno izlesanega voza, kakor ga je bil pustil lastnik Breznik, ko je naslilo zvrčal.

Tu sem prišel Peter ves zdelan. Mrak se je delal, zató se uleže v listje pod podstreškom. Zares slabo prenočišče gospodu z gradu, ali nevarnost in nesreča zrnata vsak razloček med kmetom in plemenitišim.

Komaj se zakonije v svoje suho ležišče, ko se prikaže drug mož iz gošče. Rokave je imel krvave in nosil je dolg nož v desnici. Pogleda skozi oknice v hišo, ali ker je videl, da je vse pušo in semolno, jo zavije proti skednju. Peter spozna — cigana. Hotel je od kraja vstati iz svoje postelje in se oglašil staremu znancu, ali divji pogled izpod ciganovega čela ga ostrši: »Ko bi se maščeval nad menoj, da mu nisem v štiri in dvajsetih urah pomagal iz kloštrske ječe?« je mislil Peter. »Bog vedi, ali je kri, ki mu rdi orožje in roko, telka od srca hurskega ali slovenskega?« In Peter diha natiho in se ne gane v listju. Cigan pa se malo odzira okrog, govori med zobe nekaj sam sebi, potem odrine vrata pri skednju in gre noter. Lesivica je bila prislonjena na oder, kjer je bilo shranjeno seno. Tam si pripravi med dišečimi suhimi cveticami ležišče, za cigana še predobro.

Zdajci prijzdi še kakih pet možakov po stezi proti samotni hiši od vasi sem. Kri je Peter zaslajala, ko spozna, da so to Turki z glavjo in peto. Poskačejo s konj, privežejo jih k plotu in grede proti skednju. Tudi velik kosorep pes je hodil z njimi. Eden je stal jako blizu Petra, da bi ga bil lahko prijel za široke rdeče hlače. Sreča, da je pes iskal in vohal povsod okoli hiše, sicer bi bil njegov nos precej zasledil skritega Petra. »Oh, Bog, in kaj bo poletje,« je dejal Peter in jel je, česar že dolgo, dolgo ni storil, jel je moliti.

Turki so iskali suhega sena za svoje konje. Zató precej grede gledat na skedenj, in ko zagledajo lesivico prislonjeno in veliko nitve na odru, zlezla precej dva gori po lestvi, da bi namerjala sena za konje. Cigan v mrvi se zbudi in zagleda Turke na lestvi. Vendar ga ni prešel strah kakor skritega Petra zdolaj, ampak vslane pokoncu in naglo ko šrela odpahne prislonjeno lestvo, da lupine s treskom po lesenih, trdih hleh.

V tem trenotku prileti pes bliže, zavoha ubogega Petra v listju in začne neumisljeno natopati in lajati in zaganjali se v njegovo nogo. Proč je bilo s Petrom, že ni vedel od strahu, ali živi še na tem svetu ali ga iz je konje. Ko zasliši Turki ne svojo zunaj lajanje, popisuje cigana na mrvi, mrvi in svoja dva rajtna tovariša, ležeča z razbito glavjo pod dolgo težko lestvo, misleč, da so jih zasačili dečelani. Ko pa vidijo, da se pes le v listje zaganja in da človeško nogo čulka, izvečejo preplašenega moškega ježa. Prepušivši ga psu, ki je postal še predrezniji, ko je videl, da so gospodarji njegove volje, pomagajo Turki najprvo svojima ranjenima tovarišema na skednju na nogo. Ali cigan je igral deske iz stene v vsiljih in jih metl nanje. Morali so torej pobegniti s skednja brez mrve. Eden naloži napol živega Petra ter ga vleče h konjem, drugi pa zapalijo poslopje, da bi tako ukrotili in uničili svojega drugega sovražnika, cigana, ki jim je glave razbil, saj mu ni samo mogli priti do kože. Pa preden je plamen švigal okrog strehe, je razngal na drugem oglu cigan sleno, skočil na zemljo in Turki ga zagledajo, ko se jim je že daleč iz mreka kroholal, žugaje s pesjijo.

Zareče poslopje je čudovito obsevalo družbo. Videli so tudi Turke, da se ferni, bilo jim je torej v taboju iti, tem bolj, ker so se morali bati, da jih ne sreča kako kvedelce beguncev domačinov. Dva sta bila, kakor smo povedali, zelo obtočena, da sta se komaj držala na sedlu. Oni trije pa se posvetujejo, kaj li bi s Petrom storili. Zdelo se je, da ga hoče eden privežati za jadro za konja in odpeljati za ucnika v tabor; drugi dva pa sta s smehom kazala na veliko grbo na Petrovih plečih, češ, kaj nam bo taka kamela, ni za nobeno delo,